

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนกการพยาบาลเป็นหน่วยงานหนึ่งของโรงพยาบาล ซึ่งมีบุคลากรสาขาวิชาชีพการพยาบาลและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทางการพยาบาลเป็นจำนวนมากกว่าบุคลากรสาขาอื่น ๆ ในโรงพยาบาลเดียวกัน หน้าที่ความรับผิดชอบของแผนกการพยาบาลอาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะและนโยบายการบริหารของแต่ละโรงพยาบาล อย่างไรก็ตามพอจะสรุปได้ว่าแผนกการพยาบาลมีหน้าที่หลักในด้าน

1. การจัดบุคลากรทางการพยาบาลให้กับหน่วยงาน หมายรวมทั้งประเภทและจำนวนบุคลากร ตลอดจนชั่วโมงการทำงาน
2. การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน
3. การกำหนดและประเมินคุณภาพของบุคลากรทางการพยาบาลระดับต่าง ๆ รวมทั้งการเลื่อนตำแหน่ง
4. การให้ความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. การเข้าร่วมกับคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งในระดับแผนงานและระดับดำเนินการ
6. การรับนโยบายของโรงพยาบาล ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
7. การสอนและฝึกอบรมบุคลากรทางการพยาบาล
8. การร่วมมือ หรือ ทำการศึกษาวิจัย

ด้วยเหตุผลที่ว่าภารกิจของแผนกการพยาบาลนั้นกว้างขวาง โครงสร้างของแผนกการพยาบาลจึงเป็นไปในลักษณะกระจายความรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารในแผนกการพยาบาลจึงแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ด้วยกัน คือ

ผู้บริหารระดับสูง ได้แก่ หัวหน้าแผนกการพยาบาล ซึ่งจะรับผิดชอบงานทั้งหมดของแผนก ทำหน้าที่วางแผน ควบคุมประสานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานทั้งในแง่คน เงิน สิ่งของ และวิธีการ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามมาตรฐานของการพยาบาล รองลงมาเป็นผู้บริหารระดับกลาง ได้แก่ พยาบาลที่ทำหน้าที่ผู้ตรวจการหรือผู้นิเทศ หรืออาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป ผู้บริหารระดับนี้รับผิดชอบดูแลหอผู้ป่วยมากกว่า 2 หอผู้ป่วยขึ้นไป ช่วยหัวหน้าหอผู้ป่วยเกี่ยวกับการบริหารการพยาบาล และการให้บริการแก่ผู้ป่วย เป็นผู้รับนโยบายของแผนกการพยาบาลลงสู่หัวหน้าหอผู้ป่วย และสุดท้ายเป็นผู้บริหารระดับต้น ได้แก่ พยาบาลที่ทำหน้าที่หัวหน้าหอผู้ป่วย

หอผู้ป่วยเป็นหน่วยงานที่ให้บริการรักษาพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องอยู่ในความดูแลใกล้ชิดจากแพทย์และพยาบาล บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารหน่วยงานระดับนี้คือ "หัวหน้าหอผู้ป่วย" ซึ่งโดยสายงานแล้ว เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญที่สุด เพราะนอกจากจะรับผิดชอบในการบริหารงานในหอผู้ป่วยที่ตนรับผิดชอบแล้ว ยังเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้บริหารแผนกการพยาบาลระดับเหนือขึ้นไปกับบุคลากรพยาบาลในหน่วยงานที่รับผิดชอบ สามารถจะทำให้วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกาให้บริการผู้ป่วยสำเร็จหรือล้มเหลวได้¹

จากแนวคิดของสตีเวน (Stevens)² บาร์เรตต์ (Barrett)³ และ กุลยา ดันดิผลาชีวะ⁴ พหุจะประมวลบทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วยโดยทั่ว ๆ ไปได้ ดังต่อไปนี้

¹Barbara J. Stevens, "The Head Nurse as Manager," JONA IV (Jan - Feb. 1975) : 9 - 15.

²Ibid.

³Jean Barrett, The Head Nurse (New York : Meredith Corporation, pp. : 94 - 95.

⁴กุลยา ดันดิผลาชีวะ, การบริหารหอผู้ป่วย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เจริญกิจ, หน้า 32 - 35.

1. การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย หัวหน้าหอผู้ป่วยจะต้องรักษาสวัสดิภาพและสิทธิของผู้ป่วย ตลอดเวลาที่ผู้ป่วย เข้ามาอยู่ในหอผู้ป่วย นอกจากนั้นจะต้องให้ความรู้กับผู้ป่วยได้ด้วย

2. การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรได้บังคับบัญชา หัวหน้าหอผู้ป่วยจะต้องสามารถ เป็นที่ปรึกษาและให้ความรู้กับผู้บังคับบัญชาได้ อีกทั้งสามารถใช้บุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็สร้างความพึงพอใจในงานด้วย

3. เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ หัวหน้าหอผู้ป่วยจะต้องเป็นผู้นำ และสามารถบริหารกิจกรรมทางการพยาบาลให้เรียบร้อย ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา เป็นผู้ประกันคุณภาพการพยาบาล และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

4. สำหรับผู้ร่วมงาน หัวหน้าหอผู้ป่วยจะต้องเป็นผู้ประสานและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน หรือแม้แต่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย

สำหรับหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหอผู้ป่วย ได้มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน เช่น ไรน์ฮาร์ท (Rienhart)¹ สตีเวน (Stevens)² และการ์นองและการ์นอง (Ganong and Ganong)³ ความหมายที่ให้ไว้ส่วนใหญ่ก็คล้ายคลึงกัน แตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่โดยหน้าที่หลักก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ

1. เป็นผู้วางแผนงานทุกอย่าง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนกการพยาบาล เช่น การมอบหมายงานตามความเหมาะสม จัดให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างค่อเนื่อง เป็นต้น

¹Elma L. Rienhart, Management of Nursing Care (New York : The Macmillan CO., 1969), pp. 32 - 33.

²Barbara J. Stevens, The Nurse As Executive, 2d.ed. (Massachusetts : Nursing Resources, INC., 1980), pp. 220 - 221.

³John M. Ganong and Warren L. Ganong, Nursing Management, 2d.ed. (London : Aspen System Corporation, 1980), pp. 339 - 401.

2. เป็นผู้จัดระบบงาน เช่น ความต้องการอัตรากำลังพยาบาลที่เหมาะสมกับลักษณะผู้ป่วย และกิจกรรมพยาบาล โดยมีการประเมินผลและวิเคราะห์งานอยู่เสมอ

3. เป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีบริการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ในทีมสุขภาพ สนับสนุนและมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่

4. เป็นผู้ควบคุมงาน เพราะต้องประเมินประสิทธิภาพของบริการพยาบาล

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ ทำให้เห็นได้ชัดว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นกุญแจสำคัญของความร่วมมือ ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ต้องรู้และเข้าใจแนวทางการรักษาพยาบาลผู้ป่วยแต่ละคน รู้ความต้องการการพยาบาล มีความใกล้ชิดกับผู้ป่วย มีความรู้ความชำนาญในเทคนิคการพยาบาลเป็นอย่างดี เรียกได้ว่าทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการพยาบาลมากกว่าพยาบาลธรรมดา ดังนั้นประสิทธิภาพการทำงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยย่อมส่งผลให้บริการของโรงพยาบาลมีคุณค่าสูง ถ้าพิจารณาในด้าน เศรษฐศาสตร์หัวหน้าหอผู้ป่วยก็ยังคงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญ เพราะการวางแผนการใช้บุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ อย่างรัดกุม ทำให้งบประมาณของโรงพยาบาลไม่สูญเสีย เหตุผลเช่นที่กล่าวแล้ว นำไปสู่การกระเตรียมและพิจารณาถึงคุณสมบัติของหัวหน้าหอผู้ป่วยที่เหมาะสม

หัวหน้าหอผู้ป่วยควรมีคุณสมบัติสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. คุณสมบัติด้านวิชาชีพ หัวหน้าหอผู้ป่วยควรสำเร็จการศึกษาพยาบาลระดับอนุปริญญาหรือปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ มีใบประกอบโรคศิลป์ มีประสบการณ์การทำงานในโรงพยาบาลทั่วไปมาแล้วอย่างน้อย 1 - 2 ปี เพื่อให้ เกิดความเชื่อมั่น มีวุฒิภาวะ สามารถเข้าใจปัญหาต่าง ๆ

เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ มีส่วนร่วมและสนับสนุนให้สมาชิกในหอผู้ป่วยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาคมวิชาชีพด้วย

มีความรู้ด้านการปฏิบัติการพยาบาลในแต่ละสาขา และสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ทราบแนวโน้มทางวิชาชีพ ก้าวทันเหตุการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์

2. คุณสมบัติส่วนตัว หัวหน้าหอผู้ป่วยควรมีความเป็นผู้นำ นุคลิกลักษณะดี วางตัวเหมาะสม สุขภาพสมบูรณ์ เชื่อมั่นในตัวเอง รับผิดชอบงาน เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความยุติธรรมและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากนั้นยัง

ต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดความ เลื่อมใสแก่ผู้มาติดต่อ

3. คุณสมบัติที่จะสนับสนุนการบริหาร หัวหน้าหอผู้ป่วยควรได้รับการ เตรียมตัว เกี่ยวกับความรู้ที่จะช่วยให้มีความพร้อมมากขึ้น ได้แก่ ความรู้ทางการบริหารงาน การสอนในคลินิก จรรยาพยาบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล วิชาการนิเทศงาน ส่วนความรู้ด้านการศึกษา ทัวไปที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็มี เช่น การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้จิตวิทยาและสังคม จะช่วยให้ เข้าใจบุคคลและวัฒนธรรมดีขึ้น

สำหรับผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยแล้ว สามารถกล่าวได้ว่าเป็นผู้นำของหน่วยงาน อยู่ในฐานะผู้ที่จะใช้อิทธิพลและ/หรืออำนาจ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความร่วมมือ ประสานกัน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์¹ อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน นอกจากจะเกี่ยวข้องกับผู้นำแล้วยังขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลที่เป็นผู้นำว่าเป็นอย่างไรอีกด้วย เพราะความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่การงานตามตำแหน่ง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลที่จะพึงมีต่อการทำงาน² ดังนั้นความเป็นผู้นำและการมีความสามารถในการปฏิบัติงานจึง เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่บริหาร

ด้วยความสำคัญของการ เป็นผู้นำและความสามารถในการบริหารงานในฐานะหัวหน้าหอผู้ป่วย ผู้วิจัยใคร่ที่จะศึกษาถึงพยาบาลที่ทำหน้าที่หัวหน้าหอผู้ป่วยว่ามีความ เป็นผู้นำในลักษณะใดบ้าง และสิ่งที่น่าจะศึกษาไปพร้อมกัน คือ ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วยว่า เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกันหรือไม่ อีกทั้งในปัจจุบันยังไม่มีใครศึกษามาก่อน ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้นำของการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

¹ สมปราษฎ์ จอมเทศ, การบริหารและการจัดการ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 86.

² ทวีช เปล่งวิทยา, จิตวิทยาผู้นำ (กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2522), หน้า 394 - 395.

สภาพการปฏิบัติงานจริงของหัวหน้าผู้ป่วยนั้น แม้ว่าระบบการปฏิบัติงาน สิ่งแวดล้อม และสถานภาพทางการพยาบาล จะแตกต่างกันบ้างตามประเภทของโรงพยาบาล และสังกัด แต่หัวหน้าผู้ป่วยก็ยังคงปฏิบัติงานในแนวทางของบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึง เลือกศึกษากับหัวหน้าผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐบาล ในเขต กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าผู้ป่วย ของโรงพยาบาลรัฐบาล ใน กรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาระดับความสามารถในการบริหารผู้ป่วยของหัวหน้าผู้ป่วย ของโรงพยาบาลรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารผู้ป่วย ของหัวหน้าผู้ป่วย

ปัญหาในการวิจัย

1. หัวหน้าผู้ป่วยมีลักษณะความเป็นผู้นำอย่างไร
2. ระดับความสามารถในการบริหารผู้ป่วยของหัวหน้าผู้ป่วย เป็นอย่างไร
3. ลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารผู้ป่วยของหัวหน้าผู้ป่วย มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจุบันมีผู้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behavior) กันมาก พฤติกรรมผู้นำจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำคนนั้นมีคุณสมบัติของผู้นำอยู่มากน้อยเพียงใด เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งต่อการบริหารงาน ความสามารถและคุณค่าของสถาบัน อีกทั้งจะเป็นหลักสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผลงานอันเป็นส่วนรวม ดังเช่นรายงานการศึกษาในปี ค.ศ. 1939 ของเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) และคณะ ซึ่งศึกษาพฤติกรรมและปฏิกิริยาของสมาชิกในบรรยากาศสังคม 3 แบบ โดยความร่วมมือของสถาบันพัฒนาเด็กแห่งมหาวิทยาลัยไอโอวา

ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีผู้นำแบบอัตตาธิปไตย เด็กจะแสดงปฏิกิริยาแบบยอมตามและก้าวร้าว กลุ่มที่มีผู้นำแบบปล่อยตามสบายผลงานไม่ดี และเกิดความคับข้องใจ กลุ่มที่มีผู้นำแบบประชาธิปไตย มีขวัญและกำลังใจสูง ผลงานดี เด็กชอบผู้นำแบบนี้¹

นอกจากนั้นอิทธิพลของผู้นำยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ในสถานการณ์ต่างกัน ผู้นำคนเดียวอาจมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เหมือนกัน เพราะจะต้องรู้จักการเลือกใช้วิธีการตามความเหมาะสม ปัญหาบางอย่างจะต้องมีการตัดสินใจร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง บางอย่างอาจต้องตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเอง งานในหน่วยงานจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้นำด้วย การตัดสินใจของผู้นำแสดงถึงความเป็นผู้นำและความสามารถในการบริหารงาน จึงทำให้มีผู้สนใจศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารงาน

ในระหว่าง ค.ศ. 1955 - 1958 คณะอาจารย์แผนกวิชาบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัย เทนเนสซี ได้วิจัยลักษณะเด่นของผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารงานสูง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตยแทบทั้งสิ้น²

ในปี พ.ศ. 2518 ธีรศักดิ์ ทองมาก ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ความเป็นผู้นำและความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยครู พบว่า ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมความเป็นผู้นำในทางบวกในระดับที่สูงมาก³

¹ Darwin Cartwright and Alvin Zander, Group Dynamic : Research and Theory, 3d.ed. (New York : Harper & Row, 1968), pp. : 318 - 335.

² M. Chester Nolte, An Introduction to School Administration : Selected Readings (New York : The Macmillan Company, 1970), pp. 385 - 389.

³ ธีรศักดิ์ ทองมาก, "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำและความสามารถในการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานไว้ว่า ลักษณะความเป็นผู้นำกับความสามารถในการบริหารของผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ พยาบาลระดับวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าหอผู้ป่วย ของโรงพยาบาลรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ ลักษณะความเป็นผู้นำ

ตัวแปรที่ 2 ได้แก่ ความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย

3. ลักษณะความเป็นผู้นำ มุ่งศึกษาเฉพาะลักษณะความเป็นผู้นำ 3 แบบ คือ แบบปล่อยตามสบาย แบบอัตตาศาธิปไตย และแบบประชาธิปไตย

4. ความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย มุ่งศึกษาเฉพาะความสามารถในการบริหารด้านการพยาบาลผู้ป่วย ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารงานตามนโยบายองค์กร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล สามารถที่จะใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางคัดเลือกบุคคลขึ้นมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย และกำหนดขอบเขตการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย

2. สำหรับผู้ที่มีหน้าที่ด้านการพัฒนาบุคลากร สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ

ความจำกัดของการวิจัย

การแยกลักษณะความเป็นผู้นำและการวัดความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วยของหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นการวัดจากสถานการณ์ซึ่งสมมติขึ้นในแบบสอบถาม โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีการสังเกตในสภาพความเป็นจริง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการศึกษาครั้งนี้ถือว่าหัวหน้าหอผู้ป่วยผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
2. พยายามหัวหน้าหอผู้ป่วยบริหารงานบนหอผู้ป่วยครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพยาบาลผู้ป่วย ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารงานตามนโยบายขององค์กร
3. เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ ได้มาจากการสร้างสถานการณ์ให้ผู้ทำหน้าที่ผู้นำตอบตามความคิดและประสบการณ์ของตนเอง เป็นพื้นฐาน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะผู้นำ 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบปล่อยตามสบาย และแบบอิตาเลียนโดย

1. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของบุคคลที่ให้โอกาสคนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระทำการใด ๆ แล้วถือมติกลุ่มเป็นสำคัญ
2. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบปล่อยตามสบาย หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของบุคคลที่ให้เสรีภาพแก่คนอื่น ๆ ในการตัดสินใจที่จะกระทำการใด ๆ อย่างกว้างขวาง โดยที่ตนเองไม่มีส่วนร่วม
3. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอิตาเลียนโดย หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของบุคคลที่ยึดการตัดสินใจของตนเองเป็นสำคัญ โดยที่กลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการกระทำนั้น ๆ

ความสามารถในการบริหารหอผู้ป่วย หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลผู้ป่วย ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารงานตามนโยบายขององค์กร

1. ความสามารถด้านการพยาบาลผู้ป่วย หมายถึง ความสามารถในการค้นหาปัญหาเกี่ยวกับการเจ็บป่วย และปัญหาอื่น ๆ ของผู้ป่วย ความสามารถในการวางแผน และให้การพยาบาลได้ถูกต้อง ความสามารถในการสอนและ/หรือแนะนำผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนติดตามผลการปฏิบัติการพยาบาล

2. ความสามารถด้านการบริหารบุคลากร หมายถึง ความสามารถในการทำให้บุคลากรในการบังคับบัญชาเกิดความพึงพอใจในงานและปฏิบัติงานได้ประโยชน์สูงสุด ความสามารถในการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามความเหมาะสม การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขัดแย้งระหว่างบุคคล การพัฒนาความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. ความสามารถด้านการบริหารงานตามนโยบายขององค์กร หมายถึง ความสามารถในการรับนโยบายมาดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จ ความสามารถในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดูแลเครื่องมือเครื่องใช้ การใช้ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับบุคลากรและงบประมาณประจำปี

หัวหน้าผู้ป่วย หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ทำหน้าที่บริหารงานบนหอผู้ป่วย ที่มีเตียงรับผู้ป่วยไม่ต่ำกว่า 25 เตียง

โรงพยาบาลรัฐบาล หมายถึง โรงพยาบาลที่ให้บริการด้านการรักษาพยาบาลกับบุคคลทั่วไปทุกประเภท ไม่จำกัดว่าจะให้บริการแก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และมีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยไม่ต่ำกว่า 400 เตียง